

De Mosterd: AnneMarie Maes

Anne-Marie Poels

PRAKTISCHE INFO

Sensorial Skins - Woven by Nature liep tot 23 april in PILAR, Huis voor Kunst en Wetenschap, Brussel en loopt nog tot 16 mei in iMAL, Kunstencentrum voor Digitale Cultuur en Technologie, Koolmijnenkaai 30, Brussel. Open wo-vr van 13-19 u., za-zo van 12-18 u.
www.imal.org

In deze rubriek polsen we waar kunstenaars de mosterd hebben gehaald voor hun (recente) werk. Deze keer vertelt AnneMarie Maes (1955, Leuven) over de *Sensorial Skins*, tactiele texturen waarvoor ze onder andere bacteriën inzet.

AnneMarie Maes, *Sensorial Skins*, installatiezicht in Pilar met *Play with Squares* (voorgrond), textielen op basis van agar agar, water en organische additieven, hout, 3000 x 3000 x 18 cm.; *Composed Grid* (lichtbak), cellulose materiaal gegroeid door bacteriën gemonteerd op bioplastic op basis van agar agar, geborsteld metaal, led verlichting, 75 x 75 x 20 cm.; en *Grid* (wandsculptuur), cellulose materiaal gegroeid door bacteriën en gekleurd met vegetale pigmenten, 160 x 110 cm., foto © Silvia Cappellari

Mijn werk situeert zich op het snijvlak van kunst, wetenschap en ecologie. Het wetenschappelijke aspect – technologie – zat al in mijn werk toen ik nog klankinstallaties maakte waarin ik elektronica verwerkte. Ik maakte toen deel uit van OKNO, een artist-run groep waarbinnen we vooral bezig waren met kunst en media – *physical computing* was daar een onderdeel van: hoe systemen reageren op de wereld rondom. Het ecologische aspect kwam in zicht toen we met een van de projecten, *A Laboratory on the Open Fields*, werkten in de onbeschermden omgeving buiten in plaats van in een white cube of black box. Als invalshoek koos ik toen de bijen. Bijenkolonies

HART

Via de bijen ben ik naar het microscopische niveau beginnen te kijken: ik kon in het chemisch laboratorium van de VUB werken met een Scanning Electron Microscope (SEM, of rasterelektronenmicroscop, amp), een heel sterk toestel waarin elektronen de samples scannen. De beelden die zo tot stand komen, vertonen 3D-achtige effecten – in PILAR toonde ik bijvoorbeeld zwart-witfoto's van een heel klein stukje van het skelet van een bij. De esthetiek daarvan interesseert me, maar ook hoe je op die manier in een soort Alice in Wonderland-achtige omgeving terecht komt.

Maar mijn interesse voor de natuur als samenwerkend geheel heeft ook geleid tot de *Sensorial Skins*. Dat zijn huiden of texturen die gegroeid zijn door de *Acetobacter xylinum*-bacterie: biofilms van kleine draden cellulose, gesponnen door een conglomeraat van miljoenen van die bacteriën. Die vormen ook weer een community, met een eigen taal – *quorum sensing* – waardoor ze kunnen communiceren en reageren op prikkels van buitenaf. Met die biofilms ga ik aan de slag, een beetje zoals een schilder met zijn palet. Ik varieer in het medium – een basis van thee en suiker waar een starter van bacteriën aan toegevoegd wordt – en in de additieven: antioxidanten die blauw-rode kleuren opleveren, of avocadopitten of aftreksels van brandnetels, om zo tot telkens andere resultaten te komen. Naast die *bacterial skins*, maak ik ook zelf huiden op basis van water en agaragar of water en gelatine – waar ik opnieuw additieven aan toevoeg, zoals asse of aarde, of koffie, planten of ingedroogde fruitschillen.

Vooraf de materialiteit van die biofilms interesseert me, de tactiliteit ervan en ook de kleurschakeringen die ik nooit helemaal onder controle heb. Die noties maken dat ik me wel verwant voel met kunstenaars als Eva Hesse en Anni Albers en Lygia Clark – in het werk van die laatste zit ook die tactiliteit en ze was ook met community's bezig, weliswaar groepen van mensen.

Bij PILAR was vooral de samenwerking tussen de bacteriën het uitgangspunt en de tactiliteit van de *Sensorial Skins*, maar in de tentoonstelling in iMAL gaat het meer over hoe die films reageren. Daar heb ik gewerkt met cyanobacteriën, dat zijn de voorlopers van de planten, het plankton. Cyanobacteriën doen aan fotosynthese: ze zorgen voor hun eigen voedsel en zuiveren de lucht zoals planten: ze nemen CO₂ op en geven zuivere zuurstof terug. Ik ben ermee beginnen te werken omdat ik een bio-pollutiefilter wilde ontwikkelen voor rond mijn bijenkasten. In mijn hypothese wordt de biofilm van cyanobacteriën geactiveerd door de bij die met pollutie/stofdeeltjes in haar vacht terugkomt naar de bijenkast, landt op de biofilm en dan een reactie veroorzaakt bij de bacteriën. Zo krijg je een indicatie van de vervuiling van de omgeving waar die bijenkast staat. Toch ben ik zeker geen milieuactivist. Ik ben in de eerste plaats in de natuur geïnteresseerd omwille van haar esthetiek en haar geniaal functioneren. Ik vind het prachtig dat, als wij verdwenen zijn, de natuur het in een wip opnieuw gaat overnemen – die gaat niet verdwijnen.
